

Stanovisko odboru ochrany ovzduší k výkladu pojmu „záložní zdroj energie“ ve smyslu zákona o ochraně ovzduší

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), a vyhláška č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 415/2012 Sb.“), užívají ve vztahu k vybraným spalovacím stacionárním zdrojům pojem **záložní zdroj energie**.

Ustanovení § 6 odst. 8 zákona stanoví podmínky zjišťování úrovně znečišťování výpočtem pro vybrané spalovací stacionární zdroje, následovně:

1. daný stacionární zdroj slouží jako záložní zdroj energie,
2. jeho provozní hodiny nepřekročí 500 provozních hodin ročně, vyjádřeno jako klouzavý průměr za období tří kalendářních let a
3. nejedná se o zdroj, kde aplikací sčítacího pravidla byl vypočten celkový jmenovitý tepelný příkon 50 MW a vyšší.

Tyto podmínky musí být splněny kumulativně.

Z úvodního ustanovení přílohy č. 2, části II, bodu 1, 2 a 3 k vyhlášce č. 415/2012 Sb. dále vyplývá, že se na pístové spalovací motory a plynové turbíny, které slouží jako záložní zdroje energie a jsou provozované méně než 300 provozních hodin ročně, nevztahují emisní limity uvedené v této části vyhlášky.

Skutečnost, že se jedná o stacionární zdroj sloužící jako záložní zdroj energie, se povinně uvádí v provozním řádu (pokud se jedná o stacionární zdroj označený ve sloupci C v příloze č. 2 vyhlášky č. 415/2012 Sb.), který je nedílnou součástí platného povolení provozu, a to na základě § 12 odst. 4 písm. d) zákona a § 12 odst. 8 zákona ve spojení s § 26 odst. 3 a přílohy č. 12, bod 3 vyhlášky č. 415/2012 Sb. Tato specifikace má mj. vést ke snadnější orientaci v tom, o jaký typ stacionárního zdroje se jedná a jaký typ a míra právní regulace se v daném případě uplatní. Zde je nutné také upozornit, že neuvedení skutečnosti, že se jedná o záložní zdroj energie v provozním řádu (pokud je vypracován), a tím tedy v povolení provozu, znamená, že z hlediska legislativy v oblasti ochrany ovzduší nelze daný stacionární zdroj považovat za zdroj sloužící jako záložní zdroj energie, a tudíž by ani nemohl využívat speciální ustanovení pro záložní zdroje energie.

Za stacionární zdroj sloužící jako záložní zdroj energie lze považovat stacionární zdroj, který slouží jako záloha pro případ výpadku dodávky tepelné či elektrické energie z hlavního zdroje energie, ať již jde o jiný zdroj energie umístěný v daném místě, či o zdroj energie umístěný v rámci soustavy zásobování tepelnou energií či v rámci elektrizační soustavy. Pod pojmem záložní zdroj energie naopak nelze plošně zařadit stacionární zdroje, které jsou projektovány k pokrytí očekávaných, či neočekávaných špiček spotřeby energie, a vždy je nezbytné brát v potaz jejich funkci v přenosové soustavě.

Provozovatelé spalovacích stacionárních zdrojů mají na základě ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“), právo nabízet a poskytovat tzv. podpůrné služby k zajištění provozu elektrizační soustavy. Tím však není nijak dotčen

veřejný zájem ochrany ovzduší a relevantní legislativa tento veřejný zájem chrání. Podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) bod 8. energetického zákona se v elektroenergetice podpůrnými službami rozumí *činnosti fyzických či právnických osob, jejichž zařízení jsou připojena k elektrizační soustavě, které jsou určeny k zajištění systémových služeb, a po jejichž aktivaci zpravidla dochází k dodávce regulační energie*. Regulační energie slouží k zajišťování průběžné a spojitě výkonové rovnováhy¹ v reálném čase, a to prostřednictvím tzv. rezervovaných regulačních záloh. **Tyto rezervované regulační zálohy poskytující služby výkonové rovnováhy v rámci primární, sekundární nebo terciární regulace lze obecně rovněž považovat za stacionární zdroje sloužící jako záložní zdroje energie ve smyslu zákona.** K tomu, aby však mohly tyto stacionární zdroje využít výjimky pro záložní zdroje energie, které jsou umožněny zákonem, resp. vyhláškou č. 415/2012 Sb., musí plnit i všechny další výše uvedené podmínky (především stanovený limit počtu provozních hodin).

V žádosti o závazné stanovisko k umístění a k provedení stavby stacionárního zdroje podle ustanovení § 11 odst. 2 písm. b) a c) zákona a v žádosti o povolení provozu stacionárního zdroje podle ustanovení § 11 odst. 2 písm. d) zákona by tak již případná budoucí funkce spalovacího stacionárního zdroje jako záložního zdroje energie v přenosové soustavě měla být specifikována, aby mohl krajský úřad žádost řádně posoudit. V opačném případě zde existuje riziko, že daný stacionární zdroj nebude posouzen a v budoucnu pak posuzován jako stacionární zdroj sloužící jako záložní zdroj energie, ale jako standardně provozovaný stacionární zdroj. S ohledem na skutečnost, že smlouva o připojení do distribuční soustavy a návazná dohoda o dodávce elektrické energie s ČEPS a.s. se uzavírají až později po skončení správních procesů podle § 11 zákona, doložení skutečné funkce stacionárního zdroje v přenosové soustavě, a tedy plnění funkce záložního zdroje (poskytovatele služeb výkonové rovnováhy) v přenosové soustavě, lze krajskému úřadu předložit až dodatečně, a to formou potvrzení o specifikaci a rozsahu poskytovaných služeb výkonové rovnováhy¹, které je společnost ČEPS a.s. připravena poskytovatelnům služeb výkonové rovnováhy pro tyto účely vystavovat. Předložení tohoto potvrzení lze stanovit jako jednu ze závazných podmínek pro provoz stacionárního zdroje podle § 12 odst. 4 zákona v rámci řízení o vydání povolení provozu pro daný stacionární zdroj.

V Praze dne 9. února 2023

Ing. Kurt Dědič
ředitel odboru ochrany ovzduší

¹ K udržování výkonové rovnováhy jsou využívány technicko-organizační prostředky, kterými jsou dle *Kodexu přenosové soustavy* (dostupné zde: <https://www.ceps.cz/cs/kodex-ps>) primární regulace (FCR), sekundární regulace (aFRR) a terciární regulace (mFRR). Primární regulace je zajišťována zálohami pro automatickou regulaci frekvence (FCR = frequency containment reserve) spočívající v přesně definované změně výkonu jednotky v závislosti na odchylce frekvence. Sekundární regulace jsou zajišťovány zálohami pro regulaci výkonové rovnováhy s automatickou aktivací (aFRR = automatic Frequency Restoration Reserve) a terciární regulace výkonu je zajišťována zálohami pro regulaci výkonové rovnováhy s manuální aktivací (mFRR = Manual Frequency Restoration Reserve) a tzv. zálohami pro náhradu (RR = Restoration Reserve). Terciární regulace výkonu přitom slouží pro nahrazení vyčerpané sekundární regulační zálohy (tyto zdroje se tedy aktivují až po vyčerpání sekundární regulační zálohy) a na rozdíl od průběžně poskytované služby aFRR je služba mFRR aktivována výrazně méně často (např. desítky či jednotky hodin za rok).